

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים

עת"מ 11-11-44629 אמסלם ואח' נ' עיריית תל אביב יפו

44629-11-11

בפני כב' השופטת אביגיל כהן

העותרים

1. יצחק אמסלם
2. דנה אמסלם
3. עמוס ירמיהו
4. שולה ירמיהו
5. מרים בנבנישתי
6. רוני אזולאי
7. יצחק אלון
8. יעקב חי מוריה
9. שולמית חזן
10. לואיז סמורקורן
11. אבנר חבתון
12. רחמים דמרי
13. מיה גאגולאשוילי
14. אשר שרעבי
15. דני דבורה
16. דליה לוי
17. מורדכי אלימלך
18. נוראיל אלישע - נמחק
19. אנה טסל - נמחקה
20. עדינה דבורה
21. סמי אגרביה
22. שי ארג'אן

כולם ע"י ב"כ עו"ד ד"ר יפעת ביטון ועו"ד ורדית אביטן
(טמרכז תמורה - המרכז המשפטי למניעת אפליה [ע"ר])

נגד

המשיב

רון חולדאי, ראש עיריית תל אביב יפו
ע"י עו"ד פזית שלמון - ברץ
מהשירות המשפטי של עיריית תל אביב יפו

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים

עת"מ 11-11-44629 אמסלם ואח' נ' עיריית תל אביב יפו

פסק דין

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34

1. העותרים הם חלק מקבוצה של תושבי שכונת הדרום בעיר תל אביב – יפו, שהינם מחוסרי דיור.

החל מחודש אוגוסט 2011 הם שוהים במאהל, אשר הוקם על אדמת פארק בשכונת התקווה בתל אביב (להלן: "מאהל מחוסרי הדיור" או "המאהל").

ביום 22/11/11 ניתנה הוראה ע"י המשיב לפינוי המאהל ולסילוק כל החפצים אשר הונחו בו.

3. העתירה דן הוגשה ביום 27/11/11 ובמסגרתה מבוקש להורות למשיב כדלקמן:

(א) ביטול הוראת הפינוי.

(ב) להימנע מלהפריע לעותרים ולמחוסרי דיור אחרים לחזור ולהקים את מאהל מחוסרי הדיור.

(ג) להורות למשיב לפעול במסגרת סמכויותיו המצויות בסימן ג' פרק 12 לפקודת העיריות ולטפל בעותרים שהינם מחוסרי דיור.

(ד) היה ויוחלט לממש את צו הפינוי בשל היות המאהל מפריע לציבור, בית המשפט יתבקש להורות למשיב לאפשר לעותרים להקים מאהל חלופי למחוסרי דיור שאינו מהווה הפרעה לציבור וזאת עד למציאת הסדר דיור חלופי.

4. העותרים לא נמנים על מעמד הביניים או על השכבות אשר זוהו עם המחאה החברתית שהחלה בחודש אוגוסט 2011, אין מחלוקת עובדתית בין הצדדים על כך, שמדובר בעותרים אשר מצויים במצוקה אמיתית. משפחות קשות יום ויחידים אשר מוכרים ברובם לרשויות הרווחה. העותרים צירפו תצהירים אשר מבחירים את מצבם הסוציו אקונומי הקשה. ב"כ המשיב לא חלקה על העובדה שמדובר בעותרים המצויים במצוקה כלכלית אמיתית לרבות מצוקת דיור חמורה, אשר נכון להיום, אף גורם שהוא, לא מציע להם פתרון אמיתי לטווח ארוך באשר למצוקתם זו.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים

עת"מ 11-11-44629 אמסלם ואח' נ' עיריית תל אביב יפו

- 1 **תמצית טענות העותרים:** 5
- 2 (א) העותרים טענו, כי כאשר הוקם המאהל בחודש אוגוסט 2011, שהו במקום כ- 70
- 3 מחוסרי דיור וכן פעילי המחאה החברתית שביקשו להודחות עימם. באותה עת, לא
- 4 עשתה העירייה דבר על מנת לנסות ולהציע עזרה למחוסרי הדיור או לפעול בדרך
- 5 כלשהי למענם.
- 6 רק באמצע חודש אוקטובר 2011, סמוך לדעיכת המחאה החברתית שפשטה בארץ,
- 7 יצר נציג עיריית תל אביב קשר מול נציג מאהל מחוסרי דיור מר אמסלם, העותר
- 8 מס' 1, והציע לו, כי כל יחיד מחוסר דיור יקבל מענק חד פעמי של 6,270 ₪ ומשפחה
- 9 בעלת ילדים תקבל מענק חד פעמי של 10,000 ₪ וזאת בתמורה לפינוי מידי של
- 10 המאהל.
- 11
- 12 מר אמסלם לא הסכים לכך וביום 10/11/11 הגיעו למאהל מחוסרי הדיור נציגי
- 13 משרד הרווחה והמשיב, כשהם מצוידים בחוזים שנוסחו מראש ושנחתמו על ידי
- 14 משרד הרווחה והמשיב, והחתימו את מי שהסכים לכך על חוזה בעל תנאים
- 15 דרקוניים ולפיו התחייבו הדיירים לעזוב את המאהל עוד באותו יום תמורת קבלת
- 16 הסכום אשר הוצע ונקבע, כי המחאה תינתן רק כאשר יפנה מחוסר הדיור את
- 17 המאהל מתפציו ויצג חוזה שכירות בתוקף.
- 18
- 19 (ב) העותרים טענו טענות בנוגע לאותו חוזה וציינו, כי חלק ממחוסרי הדיור אכן חתמו
- 20 על החוזה (כ- 50 מהם) והושלכו לרחובות העיר.
- 21
- 22 עוד טענו העותרים, כי בחודש נובמבר 2011, עם רדת הגשמים, העותר 1 דיבר עם
- 23 נציגי עיריית תל אביב וביקש עזרה אך בסופו של דבר, במקום לעזור, הגיעו למחרת
- 24 פקחי העירייה וביקשו לפנות את האוהלים ולהחתיים מחוסרי דיור נוספים על
- 25 החוזה ובסופו של דבר נאמר להם, כי הפתרון המוצע הוא רק הסכום אשר דובר
- 26 עליו קודם לכן – סכום חד פעמי.
- 27
- 28
- 29
- 30
- 31
- 32
- 33
- 34

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים

עת"מ 11-11-44629-אמסלם ואח' נ' עיריית תל אביב יפו

1 העותרים טוענים, כי פרק 12 לפקודת העיריות כוללת את סעיף 249 (5) אשר
2 מסמיך את המשיב למצוא פתרונות מחוסרי הדיור אך המשיב מתנער מסמכות זו
3 ומחובתו, ומבקש לפנות את מחוסרי הדיור היושבים במאהל לרחובות תוך 48
4 שעות.

5
6 (ד) העותרים טוענים, כי פינויים מנוגד לזכות המחאה שהיא זכות יסוד של האדם
7 במדינת ישראל וכי החלטה לפנותם היא בלתי סבירה ובלתי מידתית בעליל.
8 העותרים מציינים, כי מאהל מחוסרי הדיור אינו מהווה הפרעה כלשהי לציבור
9 ואיננו ממוקם במקום מרכזי בתל אביב יפו. הסדר והניקיון נשמרים בו והשכנים
10 המתגוררים בסמוך למאהל לא מתלוננים אלא מזדהים איתם.

תמצית טענות המשיב:

11
12
13 (א) המשיב טוען, כי דין העתירה להידחות. בעתירה מבקשים העותרים סעד בלתי
14 מוגבל בזמן כנגד פינוי המאהל ולחלופין מבקשים למצוא עבורם סידור חלופי
15 למגוריהם אלא שהסמכות לשיכון ודיור ציבורי נתונה לממשלה. משרד הבינוי
16 והשיכון אמון על הצורך לספק דירות מושכרות במחיר מסובסד לזכאים על פי
17 קריטריונים שנקבעו על ידי הממשלה, תוך ראייה כלל ארצית ולאומית של בעיית
18 מחוסרי הדיור ומלאי הדירות הקיים, להבדיל מראיה עירונית – מקומית צרה.

19
20 (ב) סעיף 249 לפקודת העיריות מונה סמכויות רבות ומגוונות הנתונות לעירייה. בין
21 יתר הסמכויות נתונה לעירייה בסעיף 249 (5) הסמכות לספק שיכון למעוטי
22 אמצעים. למעשה, סמכות זו מרוקנת מתוכן כיוון שהיא מקוימת במלואה על ידי
23 משרד השיכון בהתאם לתקציבים וקרקעות המוקצים לשם כך על ידי הממשלה.
24 לעירייה אין משאבים וקרקעות לספק שיכון למעוטי אמצעים.
25 כך למשל, בהתאם לנתונים שנמסרו מחברת "חלמיש": בתל אביב ממתנינים למגורי
26 קבע 220 בתי אב העונים לקריטריונים של זכאי משרד השיכון ולעיריית תל אביב
27 אין תקציב ו/או קרקעות הנדרשים לאיכלוסם.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים

עת"מ 11-11-44629 אמסלם ואח' נ' עיריית תל אביב יפו

- 1 למרות היעדר היכולת לספק דיוור, עיריית תל אביב לא מתנערת מאחריות לסייע לאוכלוסיה
 2 הנזקקת בדרך של הענקת פתרונות ביניים עד למציאת פתרון קבע.
 3 השירותים החברתיים מטפלים מזה 20 שנה בדרי רחוב בתחום העיר תל אביב וזאת בדגש
 4 על אוכלוסיה בסיכון ובין היתר דואגים להלנה והזנה בגוונים, אשר מיועדים לאוכלוסיה
 5 בסיכון והם מופעלים באמצעות עמותה "לשובע", עזרה במיצוי זכויות מול הביטוח הלאומי
 6 ומשרד השיכון, סיוע במציאת מקום עבודה או הפנייה להכשרה מקצועית, פתיחת מקלטים
 7 ומתנס"ים כמחטות חרום וחלוקת שמיכות ושתייה חמה בתנאי מזג אוויר קשים ועוד.
 8
- 9 דווקא משום שבית המשפט בפסק דינו בעת"מ 11-09-18742 שפיר ואחרים נגד דנו חולדאי
 10 ראש עיריית תל אביב, העיר:
 11 "מצופה שהעירייה תפעל, במסגרת סמכויותיה, לעזור ולטפל נקודתית באותם אנשים
 12 מחוסרי דיוור השוהים במאהל", עשו נציגי העירייה בשילוב אנשי משרד הרווחה מאמץ
 13 ליתן תשומת לב לטיפול פרטני בשוכני המאהל דנן.
 14 על כן, בהתאם לקריטריונים שקבע משרד הרווחה וכהשלמה לסיוע שניתן על ידי משרד
 15 השיכון, הוצע מענק כספי תקדימי אחד פעמי לכל עותר ועותר ולשוהי המאהל וזאת במטרה
 16 לסייע להם בסיוע שכר דירה לחודשים הקרובים.
 17
- 18 ה) המשיב טען, כי המאהל הוקם על שטח ציבורי פתוח, אשר הופקע, הלכה למעשה, מידי
 19 הציבור לטובת מגורים באוהלים. למרות מאמץ יושבי המאהל, מדווח על ריבוי מחלות
 20 כתוצאה מפגעי מזג האוויר ומרמת היגיינה ירודה והעובדים הסוציאליים אף עדים לבעיות
 21 חברתיות קשות בין יושבי המאהל.
 22 נטען, כי המטרדים שיצר המאהל, ובכלל זה הפקעת שטח הפארק מכלל הציבור למשך
 23 חודשים רבים, גררה תלונות קשות מצד תושבי השכונה. עובדי המחלקות לשירותים
 24 חברתיים ערכו ביקורים במקום וכל תושב מאהל שהגיע למחלקה לשירותים חברתיים
 25 התקבל מייד, תוך חריגה מנוהלי עבודת המחלקה ונבחנו האפשרויות לסייע למשל בחלוקת
 26 כרטיסי מזון, כסף לתרופות, ביגוד, השמת ילדים במועדוניות וסיוע בחוגים ועוד.
 27 אף נטען, כי אנשי הרווחה אשר מכירים את יושבי המאהל אישית, סבורים כי לגבי חלק
 28 מהם חלה נסיגה גדולה בתפקודם החברתית ובפעילותם לטובת עצמם בתקופה בה שיהוי
 29 במאהל, בעוד שלפני ישיבתם במאהל הם טיפלו בעניינם וחלקם עבדו. הם זנחו את הטיפול,
 30 לא חידשו את הזכאות לביטוח לאומי או במשרד השיכון, חלקם עזבו מקומות עבודה,
 31 וזאתה תופעה של הידרדרות במצב המכורים בסמים ו/או אלכוהול ועוד.
 32
 33
 34

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים

עת"מ 11-11-44629 אמסלם ואח' נ' עיריית תל אביב יפו

- 1 המשיב טען, כי ההסדר אשר הוצע לעותרים במסגרתו הסכום המצטבר לחלוקה במענק
 2 הוא מעל 500,000 ש"ח - סכום המקביל לסכום שנתי העומד לרשות המחלקה לשירותים
 3 חברתיים עבור עזרות כלכליות ללמעלה מ-2,000 בתי אב. הסדר זה הוא הטוב ביותר שניתן
 4 היה להגיע אליו בנסיבות הקיימות ובנודאי שהוא סביר.
 5 הודגש, כי למרות שמדובר במענק חד פעמי, ולמרות שפתרונות הדיור צריכים להינתן על ידי
 6 משרד השיכון, אזי העובדים הסוציאליים ימשיכו לסייע כפי שעשו עד כה בניסיון לעזור
 7 לעותרים.
 8
 9 לאחר שעיינתי בטיעוני הצדדים ושמעתי את השלמת טיעוניהם בעל פה, הגעתי למסקנה
 10 ולפיה דיו העתירה להידחות מהנימוקים כדלקמן:
 11
 12 זכות המחאה של העותרים:
 13 באשר לסמכותו של המשיב לפנות מאהלים אשר הוקמו על שטח ציבורי ניתנו פסקי דין הן
 14 בבית משפט זה והן בבית המשפט העליון.
 15 כך למשל, בעת"מ 1112/03 מנ' ישראל טויטו ואח' נ' עיריית תל אביב ואח', (להלן: "עת"מ
 16 טויטו") שם תפסה קבוצת אנשים אשר כינתה עצמה "עמותה מכל הלב" חלק מהמתחם
 17 הידוע ככיכר המדינה בתל אביב, וגם שם לא דובר על מחאה של "מעמד הביניים", דן כבי
 18 השופט ד"ר מודריק באיזונים השונים שיש לעשות בין החירויות השונות להן זכאי כל יחיד
 19 ויחיד, וקבע, כי העירייה פעלה כדין בהוציאה את הצו והעתירה נדחתה.
 20 וכן; עת"מ 18742-09-11 שפיר ואח' נ' רון תולדאי ואח' (להלן: "עת"מ שפיר"), עע"ם
 21 680/11 שפיר ואח' נ' תולדאי ואח' (פס"ד מיום 25/9/11), בג"ץ 7008/11 נילי לרנר ואח' נ'
 22 ראש עיריית ת"א ואח' (פס"ד מיום 28/9/11).
 23
 24 זכות המחאה היא אכן אחת מזכויות היסוד של האדם בישראל והיא מוכרת, בצד חופש
 25 הביטוי או מכוחו, כזכות המעצבת את אופי המשטר בישראל כמשפט דמוקרטי.
 26 (ראה לעניין זה: בג"ץ 153/83 לוי נ' מפקד המחוזי הדרומי של משטרת ישראל פ"ד לח (2)
 27 398, 393. בג"ץ 2481/93 דיין נ' מפקד מחוז ירושלים פ"ד מח (2) 456).
 28 אלא שזכות זו אינה זכות מוחלטת.
 29
 30
 31
 32
 33

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים

עת"מ 11-11-44629 אמסלם ואח' נ' עיריית תל אביב יפו

- 1 לצורך המחאה נעשה שימוש בשטח ציבורי, שהוא שימוש שונה מהשימוש שיש לעשות
2 בפארק אשר נועד ליתן שירות לכל תושבי השכונה ולא רק לדרי המאהל. יש לאזן בין
3 הזכויות השונות בהתאם לנסיבות הרלוונטיות.
- 4 בעניין זה הרחיב כב' השופט ד"ר מודריק בעת"מ טויטו; שם היפנה לפסיקת בית המשפט
5 העליון (נמ" 7 – 10 לפסה"ד) ממנה עולה, כי אמנם באיזון בין הזכויות השונות, ניתן להגביל
6 את חופש הביטוי, כאשר הפגיעה הצפויה לאינטרס המתנגש בחופש הביטוי היא קשה
7 וממשית והסתברותה היא ברמה של קרוב לוודאי (היפנה לבג"ץ 6226/01 אינדור נ' ראש
8 עיריית ירושלים), אך: הזכות להפגין אינה זכות מוחלטת. ניתן להגביל זכות זו הגבלה
9 מידתית ולתכלית ראויה.
10 ואביא מדבריו בעמ' 8 לפסה"ד:
- 11 "...הגבלת חופש הביטוי והזכות להפגין נעשית כאשר מנגד לזכות להפגין ניצבת זכות
12 אחרת שההפגנה פוגעת בה ומן הראוי לערוך איזון בין הזכויות המתנגשות. בגדרו של איזון
13 זה אין לשקול את טיבו ותוכנו של המסר שהמפגינים מבקשים לקרוא לו פומבי (פרט
14 למסרים החותרים תחת בטחון הציבור, שלומו, או חותרים תחת יסודות המשטר כמשטר
15 דמוקרטי ויהודי). יהיה המסר של העותר וקבוצתו חשוב או שולי, צודק או בלתי צודק
16 כאשר יהיה, הזכות להציגו קבל הציבור, בהפגנה על מקרקעי הציבור, שמקובל בהם
17 להפגין, אינה שנויה במחלוקת.
- 18 בגדר האיזון צריך לשקול את טעמי התנגדותה של העירייה ל"התנחלות" שהוקמה בליבה
19 של העיר".
- 20
- 21 באותו מקרה, נבחנו הנסיבות הספציפיות. נקבע בין היתר, כי הקמת "שכונת אוהלים"
22 למען מחאה הנמשכת חודשים רבים וקיצה אינו נראה באופק, מפרה את האיזון בין הזכות
23 להפגין, לבין הזכויות והאינטרסים הנגדיים. כמו: הפרעה מתמשכת לציבור לעשות שימוש
24 בחלק שנתפס לצורך הקמת "שכונת האוהלים", פגיעה אסתטית, תברואתית, "יצירת
25 עובדות" בשטח תוך עשיית דין עצמי באופן שיוצר תחושה לפיה אין דין ואין דיין ועוד.
- 26
- 27 ב"כ העותרים ביקשו לאבחן את מקרה עת"מ טויטו מענייננו.
28 לטענתם, המאהל שלהם לא הוקם במרכז העיר והסדר והניקיון נשמרים בו בקפידה. עוד
29 נטען, כי השכנים באיזור כלל לא מתלוננים, ויתרה מזו – הם תומכים בתושבי המאהל.
30
- 31 אין דעתי כדעתם.
- 32
- 33
- 34
- 35

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים

עת"מ 11-11-44629 אמסלם ואח' נ' עיריית תל אביב יפו

1 פינוי המאהל לא התבקש ע"י המשיב מייד עם הקמתו, ואף לא התבקש פינויו, כאשר לגבי
 2 חלק מהמאהלים הנוספים אשר הוקמו בקיץ 2011, ביקש המשיב פינויים לפני חודשים
 3 רבים והם אכן פונו. (ראה למשל – עת"מ שפיר). המשיב המתין מספר חודשים עד אשר
 4 ביקש את פינוי המאהל.
 5
 6 אין מקום לאפשר ישיבה במאהל שאינה מוגבלת בזמן. פתרון לטווח ארוך של מצוקת הדיור
 7 לא יהיה, ככל הנראה בטווח של מספר חודשים.
 8 נציגי העירייה ביקשו לסייע לעותרים, ולו באמצעות סיוע כספי אשר יוכל לאפשר להם
 9 לממן פתרון דיור לפרק זמן של חודשים ספורים, שכן אין ברשותם תקציב בלתי מוגבל,
 10 שיכול ליתן לעותרים פתרון קבע למצוקת הדיור, אך אין לאפשר לעותרים לישב על שטח
 11 ציבורי ללא הגבלת זמן, הגם שמצוקתם היא אמיתית.
 12 העותרים ביקשו להדגיש, כי הסדר והניקיון נשמרים וכי אין פגיעה באיכות חייהם של
 13 תושבי השכונה האחרים, כתוצאה מהמאהל המצוי בפארק, אולם העובדים הסוציאליים של
 14 עיריית תל אביב לא רואים את תמונת המצב, עין בעין עם העותרים.
 15 מדווח על בעיות היגיינה ובטיחות קשות.
 16 שחותם של ילדים ומבוגרים במאהל בלילות הקרים ובמזג אוויר גשום איננה תורמת
 17 לבריאותם, וזאת בלשון המעטה. דווח על בעיות חברתיות בין יושבי המאהל. מטרדים
 18 לשכנים, וכן על תלונות קשות מצד תושבי השכונה.
 19
 20 בנסיבות אלו, אין מקום לאבחן את המקרה שבפנינו מהמקרים הקודמים שנבחנו בפסיקה
 21 ביחס לזכות המחאה.
 22

לסיכום עניין זה:

23
 24 משחורה המשיב על פינוי המאהל וזאת בחלוף חודשים ארוכים מאז הוקם המאהל ולא
 25 סמוך להקמתו, ומשנעשה ניסיון למצוא פתרון זמני ליושבי המאהל וזאת בהתחשב במצבם
 26 הכלכלי הקשה, והכל במסגרת התקציבית האפשרית של העירייה, תוך כדי סיוע ממשלתי,
 27 הרי שבוצע האיוון הנכון ע"י המשיב ולא נפל מגם בהחלטתו המצדיק התערבות של בימ"ש
 28 זה.
 29
 30
 31
 32
 33
 34

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים

עת"מ 11-11-44629 אמסלם ואח' נ' עיריית תל אביב יפו

1 אינני מקבלת את טענת העותרים לפיה ההחלטה ניתנה תוך כדי שקילת שיקולים זרים
 2 כאשר חבר המשיב למשרד הרווחה.
 3 עקרונית, למרות שניתן היה לפנות את העותרים, אשר במשך חודשים רבים נמצאים בשטח
 4 ציבורי, גם ללא הצעה כספית, אשר יכולה להקטין ולו במעט את מצוקתם, כיבד המשיב את
 5 קיום הוראתו של כב' השופט ד"ר קובי ורדי בעת"מ שפיר לפיה הוא מצפה שעירייה תפעל
 6 "במסגרת סמכויותיה, לעזור ולטפל נקודתית" במחוסרי דיור שהיו במאהל, והציע הצעה
 7 שיכל לעמוד בה במסגרת תקציבו וסמכותו.
 8 עזרה נקודתית שכזו צריכה להיעשות בהחלט ויש להקפיד שהיא תיעשה במסגרת
 9 קריטריונים מובנים ולא ליצור מצב של אפליה לטובה של מי שבחר לגור במאהל מול מצבו
 10 של מחוסר דיור אחר, שלא עשה דין לעצמו, והקים אוהל על שטחו של פארק ציבורי.

11 לא ניתן להתנות את ביצועו של הפינוי במציאת פתרון קבע לכל עותר ועותר פרטני.
 12

הוראת סעיף 249 (5) לפקודת העיריות:

13
 14
 15 סעיף 249 לפקודת העיריות מונה 33 סעיפים, אשר מורים מה הם סמכויות העירייה.
 16

17 סעיף 249 (5) קובע:

18 "שיכון למעוטי אמצעים

19 (5) לספק שיכון למעוטי אמצעים, ולתכלית זו –

20 (א) לרכוש או לחכור כל קרקע, לרבות בתים או בנינים אחרים שעליה;

21 (ב) להקים שיכונים על כל קרקע;

22 (ג) לרכוש או לחכור כל קרקע, כדי למכרה או להחכירה חכירה ראשית או משנית, להקמת

23 שיכונים למעוטי אמצעים על ידי אדם זולת העירייה;

24 (ד) לשנות, להרחיב, לתקן ולשפר בתים, בנינים או שיכונים אחרים שנרכשו או הוקמו
 25 כאמור לעיל;

26 (ה) לצייד קרקע, בתים, בנינים או שיכונים אחרים, כאמור, בכל הציוד והריהוט והנוחות

27 הדרושים, ובלבד שלא תרכוש דרך כפיה קרקע כמשמעותה בסעיף 2 לפקודת הקרקעות

28 (רכישה לצרכי ציבור), 1943, אלא בהתאם להוראותיה של אותה פקודה;

29
 30
 31
 32
 33
 34
 35

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים

עת"מ 11-11-44629-אמסלם ואח' נ' עיריית תל אביב יפו

1 סעיף 249 (6) קובע:

2 "בתי מחסה

3 (6) להקים בתי-מחסה מספיקים כדי לאכסן בהם נכים ובעלי-מום עניים, ומקומות עבודה

4 שבהם יועסקו עניים המסוגלים לעבודה ולמנוע פשיטת-יד".

5

6 העותרים טוענים, כי הם אנשים עניים המתגוררים ברחוב ומשפחות קשות יום חסרות

7 דיור, והם זכאים לדיור, ועל המשיב מוטלת החובה לספק שיכון למעוטי אמצעים לאור

8 פקודת העיריות.

9

10 ב"כ העותרים היפנו לפסח"ד בבג"ץ 366/03 עמותת מחויבות לשלום וצדק חברתי ואח' נ'

11 שר האוצר, שם נקבע, כי הזכות למקום מגורים היא חלק מחובת המדינה לדאוג למעוטי

12 היכולת לאור הוראות חוק יסוד, כבוד האדם וחירותו.

13 ב"כ המשיב הדגישה, כי נושא השיכון בדיור הציבורי נמצא בסמכות הממשלה. משרד

14 הבינוי והשיכון דואג לכך עפ"י קריטריונים שנקבעו ע"י הממשלה תוך ראייה כלל ארצית.

15 הזכות לדיור ציבורי לא תלויה במקום מגורי הנזקק, נקבעו קריטריונים כלל ארציים וגם

16 החברות המשכנות המצויות בבעלות משותפת של המדינה (הרשות המקומית פועלות על פי

17 אותם קריטריונים.

18 עוד הודגש, כי הממשלה באמצעות משרדיה השונים היא זו שדאגה בתחילת שנות ה- 90

19 לכך שיוקמו בתחומי מספר עיריות שכונות קרוונים, ולא העיריות פעלו לכך ותקצבו זאת

20 כפי שנטען ע"י העותרים וגם חברת חלמיש היא חברה גרעונית שאין באפשרותה לדאוג

21 לעותרים ללא מעורבות ממשלתית.

22

23 סעיף 249 לפקודת העיריות קובע, מה הן סמכויות העירייה, ובין יתר הסמכויות (כמו

24 למשל; בניית מבני ציבור, הקמת גינות ציבוריות, סלילת רחובות ומדרכות ועוד), נקבעה גם

25 הסמכות לספק שיכון למעוטי יכולת ואף הקמת בתי מחסה.

26 העירייה לא מתכחשת לאחריותה לדאוג לאוכלוסייה נזקקת, אך היא עושה זאת במסגרת

27 יכולתה, תוך הפעלת שיקול דעת ואין מקום שביהמ"ש יחליף במקרה דנן את שיקול דעתו

28 של המשיב והגורמים הרלוונטיים בעירייה, בכל הנוגע לחלוקת התקציב, ויורה לה לרכוש

29 קרקע, לבנות עליה שיכונים ועוד הוראות הכלולות בסעיף 249 (5) לפקודת העיריות, מבלי

30 שמוצגת בפני ביהמ"ש תשתית עובדתית לכך שקיים מקור תקציבי מתאים.

31

32

33

34

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו בשבתו כבית-משפט לעניינים

עת"מ 11-11-44629 אמסלם ואח' נ' עיריית תל אביב יפו

- 1 עוד אציין בשולי הדברים, כי יש ממש בטענת ב"כ המשיב, לפיה הטלת חבות על עיריית
 2 ת"א לבנות ולספק דיור ציבורי תוביל לכך שנקקי כל הארץ ינהרו לתל אביב ואין להשלים
 3 עם מצב כזה.
 4 המצב הנוכחי שבו דיור ציבורי מסופק לפי קריטריונים שנקבעו ע"י הממשלה תוך ראייה
 5 כלל ארצית, הוא מצב מאוזן יותר.
 6 מה עוד, שזכותו של אדם למקום מגורים "בו יוכל לממש את פרטיותו ואת חיי המשפחה
 7 שלו ולחסות מפגעי מזג האוויר..." (כפי שנקבע בבג"ץ 366/03 עמותת מחויבות לשלום
 8 וצדק חברתי ואח' נ' שר האוצר ואח'); אין משמעה – הזכות למגורים בתל אביב דווקא.
 9
 10 בנסיבות אלו, לא מצאתי לנכון להיעתר למבוקש גם ביחס לטיעון זה.
 11
 12 **לסיכום:** 10
 13 (א) לאור האמור לעיל, העתירה נדחית והצו הזמני אשר הורה על עיכוב ביצוע הפינוי –
 14 יבוטל.
 15
 16 (ב) על מנת לאפשר לעותרים שהות לביצוע הפינוי בכוחות עצמם, ייכנס ביטול הצו
 17 הזמני לתוקף ביום 8/1/12 בשעה 10:00.
 18
 19 (ג) לאור מצבם של העותרים, לא מצאתי לנכון לחייבם בהוצאות.
 20
 21 (ד) המזכירות תשלח פסק הדין לצדדים.
 22
 23 ניתן היום, ג' טבת תשע"ב, 29 לדצמבר 2011, בהעדר הצדדים.
 24
 25 אביגיל כהן, שופטת
 26
 27
 28
 29
 30